

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

 Н.У. Карчэўская

“23” сентябры 2024 г.

Рэгістрацыйны № ВД-60вуч.

ПРАГРАМА ВУЧЭБНАЙ ПРАКТЫКІ

для спецыяльнасці 6-05-0322-03

Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

Прафілізацыя: Культурная спадчына і турызм

СКЛАДАЛЬНІКІ:

І. І. Бамбешка, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі;

І. Г. Лупашка, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі, дацэнт;

А. Я. Паўлава, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол №1 ад 02.09.2024г.);

Саветам факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № 1 ад 18.09.2024 г.).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, вучэбнага плана ўстановы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (рэгістрацыйны нумар 6-05-03-29/23 вуч.ад 15.02.2023 г.).

Вучэбная практыка студэнтаў з'яўляецца абавязковай часткай адукацыйнага працэсу падрыхтоўкі спецыяліста і прадугледжвае цесную сувязь тэарэтычных ведаў і практычных навыкаў будучых музейных супрацоўнікаў і спецыялістаў у галіне турызму. Прафілізацыя «Культурная спадчына і турызм» прадугледжвае вучэбную (археолога-этнаграфічную); вучэбную педагогічную (азнаямленчую); вучэбную музейную (азнаямленчую) практыкі.

Кожная практыка, у залежнасці ад назвы, мае свае асобныя мэты, задачы і вынікі. Усе практыкі ўзаемазвязаны ў адзіны працэс набыцця студэнтамі практычных ведаў.

У выніку праходжання практыкі студэнты павінны замацаваць, пашырыць і сістэматызаваць веды, набытыя пры вывучэнні спецыяльных дысцыплін па профілю спецыяльнасці, падрыхтавацца да самастойнай прафесійнай дзейнасці.

Вучэбная (археолога-этнаграфічная, педагогічная азнаямленчая і музейная азнаямленчая) практыка для студэнтаў спецыяльнасці «Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны» з'яўляецца важным элементам у сістэме падрыхтоўкі спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі, дапаўняе і ўзбагачае адукацыйны працэс.

Праграма вучэбнай (археолога-этнаграфічнай) практыкі накіравана на знаёмства з археалагічнымі і этнаграфічнымі палявымі даследаваннямі, асобнымі помнікамі археалогіі і этнаграфіі, а таксама з археалагічнымі і этнаграфічнымі калекцыямі беларускіх музеяў.

Мэта вучэбнай (археолога-этнаграфічнай) практыкі – замацаванне і паглыбленне тэарэтычных ведаў, атрыманых студэнтамі ў працэсе навучання.

Задачамі вучэбнай (археолога-этнаграфічнай) практыкі з'яўляюцца:

- замацаванне тэарэтычных ведаў студэнтаў, атрыманых па курсе «Археалогія» і «Этналогія і этнаграфія Беларусі»;
- набыццё першасных практычных навыкаў правядзення археалагічных і этнаграфічных даследаванняў у палявых умовах;
- азнаямленне з дакументацыяй, складаемай у працэсе правядзення археалагічных і этнаграфічных даследаванняў;

– азнаямленне з музейнымі экспазіцыямі, якія ўтрымліваюць археалагічныя і этнаграфічныя экспанаты.

Праграма вучэбнай (педагагічнай азнаямленчай) практыкі накіравана на знаёмства з педагагічнай дзейнасцю ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, сярэдняй спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі.

Мэта вучэбнай (педагагічнай азнаямленчай) практыкі – пазнаёміць студэнтаў з асноўнымі тыпамі ўстаноў адукацыі, а таксама са спецыфікай прафесійнай дзейнасці педагогаў гэтых устаноў.

Задачамі вучэбнай (педагагічнай азнаямленчай) практыкі з’яўляюцца:

– замацаванне студэнтамі тэарэтычных ведаў, атрыманых на вучэбнай дысцыпліне «Агульная псіхалогія»;

– азнаямленне студэнтаў з кірункамі і зместам дзейнасці асноўных тыпаў устаноў адукацыі;

– знаёмства з арганізацыяй адукацыйнага працэсу ў розных тыпах устаноў адукацыі;

– азнаямленне з кваліфікацыйнымі патрабаваннямі да адпаведных спецыялістаў;

– фарміраванне прафесійнай зацікаўленасці да педагагічнай дзейнасці;

– фарміраванне даследчых уменняў: назіранне за ходам адукацыйнага працэсу, вывучэнне і аналіз педагагічнага вопыту;

– удасканаленне прафесійна-камунікатыўных уменняў студэнтаў;

– азнаямленне з музейнымі экспазіцыямі ўстаноў адукацыі (пры іх наяўнасці) і выяўленне іх спецыфікі.

Вучэбная музейная (азнаямленчая) практыка праводзіцца перад пачаткам вывучэння студэнтамі шэрагу музейнаўчых курсаў і, такім чынам, закладае аснову ў далейшым працэсе падрыхтоўкі музейных спецыялістаў. Праграма вучэбнай музейнай (азнаямленчай) практыкі накіравана на знаёмства з музеймі краіны розных профіляў і ведамаснай падпарадкаванасці. Вучэбная практыка праводзіцца ў форме экскурсій па вызначаных кіраўніком практыкі музеях.

Мэта вучэбнай музейнай (азнаямленчай) практыкі – знаёмства студэнтаў з музеймі Беларусі.

Задачамі вучэбнай музейнай (азнаямленчай) практыкі з’яўляюцца:

– набыццё студэнтамі першасных практычных навыкаў і ўменняў па абранай спецыяльнасці;

– падрыхтоўка студэнтаў да паглыбленага практычнага вывучэння профільных вучэбных дысцыплін;

– знаёмства з музейнай сеткай краіны, асноўнымі кірункамі дзейнасці музеяў і іх структурай;

– наведванне экспазіцый вядучых музейных устаноў краіны.

Вучэбную (археалага-этнаграфічную, педагагічную азнаямленчую і музейную азнаямленчую) практыку студэнты праходзяць у арганізацыях, якія адпавядаюць профілю падрыхтоўкі спецыялістаў (музейныя ўстановы, установы адукацыі і інш.) і маюць матэрыяльную базу для правядзення дадзенай практыкі. Перавага аддаецца арганізацыям, з якімі заключаны дамовы аб узаемадзеянні (базавыя арганізацыі), і арганізацыям-заказчыкам кадраў.

Базавыя арганізацыі і арганізацыі-заказчыкі кадраў:

1. Установа «Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны».
2. Дзяржаўная ўстанова «Дзяржаўны мемарыяльны комплекс “Хатынь”».
3. Установа «Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь».
4. Установа «Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа».
5. Установа «Дзяржаўны літаратурны музей Янкі Купалы».
6. Установа «Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры».
7. Дзяржаўная ўстанова «Мемарыяльны музей-майстэрня З.І. Азгура».
8. Дзяржаўная ўстанова «Музей гісторыі горада Мінска».
9. Дзяржаўная ўстанова «Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь».
10. Установа «Беларускі дзяржаўны музей народнай архітэктуры і быта».
11. Дзяржаўная навуковая ўстанова «Інстытут гісторыі Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі».
12. Дзяржаўная навуковая ўстанова «Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі».
13. Установа адукацыі «Мінскі дзяржаўны турысцка-экалагічны цэнтр дзяцей і моладзі».
14. Установа адукацыі «Рэспубліканскі цэнтр экалогіі і краязнаўства».

Дадатковымі базамі практыкі з’яўляюцца ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі, сярэдняй спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі г. Мінска, з якімі заключаны адпаведныя дамовы.

Арганізацыя і кіраўніцтва практыкай

Асновай для праходжання практыкі з’яўляецца загад рэктара. Праект загада рыхтуецца дэканатам факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый на падставе прапановы кафедры гісторыка-культурнай спадчыны.

Непасрэднае кіраўніцтва практыкай ажыццяўляюць кіраўнікі практыкі ад кафедраў.

Агульнае кіраўніцтва практыкай на базе практыкі ўскладаецца на кіраўніка адпаведнай установы ці іншага ўпаўнаважанага ім работніка ўстановы.

Непасрэднае кіраўніцтва практыкай студэнтаў на базе практыкі ажыццяўляе вопытны работнік установы, які прызначаецца загадам кіраўніка ўстановы.

На студэнтаў у перыяд практыкі распаўсюджваецца заканадаўства па ахове працы і правілы ўнутранага працоўнага распарадку арганізацыі, з якімі яны павінны быць азнаёмыя ва ўстаноўленым у арганізацыі парадку. Студэнты абавязаны выконваць рэжым дня, які дзейнічае ў дадзенай арганізацыі. Працяглаць працоўнага дня студэнтаў у час практыкі рэгламентуецца працоўным Кодэксам Рэспублікі Беларусь і складае не больш за 40 гадзін у тыдзень для студэнтаў старэйшых 18 гадоў (арт.112 ПК) і не больш за 35 гадзін у тыдзень для студэнтаў ва ўзросце ад 16 да 18 гадоў (арт.114 ПК).

Тэрмін практыкі вызначаецца ў адпаведнасці з вучэбнымі планамі і графікам адукацыйнага працэсу БДУКМ.

ЗМЕСТ ПРАКТЫКІ

Змест вучэбнай (археолога-этнаграфічнай, музейнай азнаямленчай, педагагічнай азнаямленчай) практыкі на ўсіх яе этапах забяспечвае выкананне дзяржаўных патрабаванняў да мінімуму зместу і ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны і вызначаецца ў адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, тыповым вучэбным планам, графікам адукацыйнага працэсу.

Перад пачаткам практыкі праводзіцца ўстановачны інструктаж па правілах праходжання практыкі, па ахове працы і тэхніцы бяспекі. Студэнты інфармуюцца аб тэрмінах, месцах праходжання і праграме практыкі.

У час праходжання практыкі студэнты падпарадкоўваюцца правілам унутранага працоўнага распарадку базы практыкі, выконваюць правілы аховы працы, тэхнікі бяспекі, вытворчай санітарыі і ўсе ўказанні кіраўніка практыкі ад базы. У выпадку парушэння правілаў унутранага працоўнага распарадку, патрабаванняў тэхнікі бяспекі студэнт можа быць адхілены ад праходжання практыкі з наступнай неатэстацыяй.

У перыяд праходжання практыкі кожны студэнт пад кантролем непасрэднага кіраўніка практыкі ад базы выконвае праграму практыкі і адзначае яе выкананне ў дзённіку праходжання практыкі, які з'яўляецца сродкам кантролю за ходам выканання праграмы практыкі. Дзённік павінен запаўняцца штодзённа. У ім змяшчаюцца звесткі аб змесце і выніках работы за дзень, аб сабраным, сістэматызаваным і прааналізаваным фактычным матэрыяле, выказваюцца свае ўражанні і меркаванні.

Кожны студэнт здае кіраўніку ад кафедры індывідуальную справаздачу ў надрукаванай форме. Дзённікі практыкі і справаздачы павінны быць падпісаны кіраўніком практыкі ад базы і зацвярджаны кіраўніком (намеснікам кіраўніка) базавай арганізацыі.

Па заканчэнні вучэбнай практыкі студэнты здаюць дыферэнцыраваны залік. Вынікі заліку па дадзеным відзе практыкі ацэньваюцца адзнакай.

Станоўчая ацэнка заносіцца кіраўніком практыкі ад кафедры ў залікова-экзаменацыйную ведамасць і заліковую кніжку.

Студэнт, які не выканаў праграму практыкі, атрымаў адмоўны водгук кіраўніка практыкі ад базы, недавальняючую ацэнку пры здачы заліку або быў хворы падчас практыкі, праходзіць яе паўторна па дамоўленасці з базай практыкі ў вольны ад адукацыйнага працэсу час (пасля заняткаў або ў час

канікул). Невыкананне праграмы практыкі без уважлівых прычын з'яўляецца падставай для адлічэння студэнта з універсітэта.

Вучэбная (археалага-этнаграфічная) практыка (I курс)

Вучэбная археалага-этнаграфічная практыка арганізуецца на першым курсе з адрывам ад навучання. Магчымыя формы праходжання практыкі: удзел у археалагічных раскопках і этнаграфічных экспедыцыях (па магчымасці і запыце ад баз практыкі); праца ў фондах Інстытута гісторыі НАН Беларусі ці музейных фондах па першаснай апрацоўцы археалагічных і этнаграфічных калекцый; экскурсіі ў музеі адпаведнай профільнай групы.

На працягу практыкі студэнты знаёмяцца з:

- матэрыяламі аб археалагічных і этнаграфічных даследаваннях, біяграфіямі вядомых археолагаў і этнографістаў;
- навуковым апісаннем археалагічных і этнаграфічных прадметаў са збору музея ці іншай навуковай установы;
- афармленнем навуковага пашпарта;
- тыпавой інструкцыяй аб парадку ўліку, каталагізацыі, навуковай апрацоўкі і захоўвання музейных прадметаў, навукова-дапаможных і сыравінных матэрыялаў;
- метадыкай правядзення археалагічных раскопак і асобнымі помнікамі археалогіі;
- метадыкай правядзення этнаграфічных экспедыцый;
- метадыкай апрацоўкі і класіфікацыі археалагічных і этнаграфічных музейных прадметаў;
- метадамі кансервацыі і рэстаўрацыі археалагічных і этнаграфічных прадметаў;
- сістэмай уліку і камплектавання археалагічных і этнаграфічных калекцый;
- рэжымамі ўтрымання археалагічных і этнаграфічных прадметаў;
- захоўваннем музейных археалагічных і этнаграфічных калекцый у экстрэмальных сітуацыях (пажары, стыхійныя бедствы і інш.).

Вучэбная педагагічная (азнаямленчая) практыка (II курс)

Вучэбная (педагагічная азняямленчая) практыка арганізуецца на другім курсе з адрывам ад навучання. Асноўнай формай праходжання практыкі з'яўляецца наведванне азняямленчых экскурсій ва ўстановы адукацыі - базы практыкі.

На працягу практыкі студэнты знаёмяцца з:

- асаблівасцямі арганізацыі і планавання вучэбна-выхаваўчага працэсу ва ўстановах адукацыі розных тыпаў;
- спецыфікай працы педагогаў ва ўстановах адукацыі розных тыпаў;
- сучаснымі тэхналогіямі і метадыкамі навучання і выхавання ва ўмовах установы адукацыі;
- арганізацыяй гурткоў музейнай і турыстычнай скіраванасці (пры наяўнасці);
- арганізацыяй і дзейнасцю музеяў устаноў адукацыі (пры наяўнасці).

Вучэбная музейная (азнаямленчая) практыка (III курс)

Вучэбная музейная (азнаямленчая) практыка арганізуецца на другім курсе з адрывам ад навучання. Праходзіць яна ў форме экскурсій па музеях г. Мінска.

У працэсе вучэбнай музейнай (азнаямленчай) практыкі закладаецца базіс для далейшага вывучэння музейных дысцыплін.

Студэнты знаёмяцца з матэрыяламі па наступных пытаннях:

- гісторыя заснавання адпаведнага музея;
- асноўныя нарматыўныя дакументы, што рэгламентуюць дзейнасць музея;
- асноўныя кірункі дзейнасці музея;
- арганізацыйная структура музея;
- перспектывы развіцця музея;
- пастаянныя і часовыя музейныя экспазіцыі (падчас экскурсіі ці самастойна), фондавы збор музея і спецыфіка яго складу (па магчымасці);
- праслухоўванне некалькіх экскурсій (аглядных і тэматычных), наведванне іншых форм культурна-адукацыйнай дзейнасці музея.

Змест практыкі можа быць скарэкціраваны і адаптаваны да асаблівасцей функцыянавання базавай установы.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Афармленне індывідуальнай справаздачы па практыцы

Пасля завяршэння вучэбнай практыкі студэнты складаюць індывідуальную справаздачу, якая перадаецца кіраўніку практыкі пры правядзенні заліку.

Справаздача ўключае:

– тытульны ліст (указваецца ўстанова адукацыі, кафедра, імя і прозвішча студэнта, назва і дата правядзення практыкі) [Дадатак А];

– асноўная частка (указваецца назва базы практыкі, прыводзіцца яе структурная характарыстыка, акрэсленыя ў працэсе практыкі задачы, вызначаецца змест выкананай работы, адзначаецца выкананне пастаўленых задач і індывідуальных заданняў);

– заключэнне (вызначаюцца навыкі, набытыя ў працэсе практыкі, пры неабходнасці робяцца заўвагі і прапановы па ўдасканаленні дзейнасці ўстановы, дзе студэнт праходзіў практыку, заўвагі і прапановы па паляпшэнні праходжання самога працэсу практыкі).

Справаздача здаецца ў друкаваным выглядзе. Набор тэксту справаздачы здзяйсняецца з выкарыстаннем тэкставага рэдактара Word, шрыфтам Times New Roman, памерам 14 пунктаў. Колькасць знакаў у радку павінна складаць 60–70, міжрадкавы інтэрвал павінен складаць 1,5 інтэрвалу, колькасць тэкставых радкоў на старонцы – 39–40.

Памеры палёў: верхняга і ніжняга – 20 мм, левага – 30 мм, правага – 10 мм.

Аб'ём справаздачы не павінен перавышаць 5 старонак.

Нумарацыя старонак робіцца арабскімі лічбамі.

Абавязкі і правы студэнтаў падчас праходжання практыкі

Студэнт абавязаны:

- удзельнічаць у сходах па арганізацыйна-метадычных пытаннях практыкі;
- весці дзённік практыкі;
- выконваць правілы ўнутранага працоўнага распарадка арганізацыі;
- выконваць распараджэння адміністрацыі арганізацыі і непасрэднага кіраўніка практыкі;
- своечасова аформіць і прадаставіць справаздачную дакументацыю па практыцы кіраўніку ад кафедры.

Студэнт мае права:

- вивучаць дакументацыю арганізацыі ў аб'ёме заданняў, якія вызначаны праграмай практыкі;
- звяртацца да кіраўнікоў практыкі ад кафедры і факультэта, непасрэднаму кіраўніку ад арганізацыі па арганізацыйна-метадычных і іншых пытаннях, якія ўзнікаюць у працэсе практыкі;
- уносіць прапановы па арганізацыі і правядзенню практыкі;
- прысутнічаць на вучэбна-метадычных мерапрыемствах у арганізацыі;
- карыстацца бібліятэкай, кабінетамі, вучэбна-метадычнай дакументацыяй, якая неабходна для выканання праграмы практыкі.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў у час праходжання вучэбнай (археалага-этнаграфічнай, музейнай азнаямленчай, педагагічнай азнаямленчай) практыкі не з'яўляецца абавязковай, аднак можа быць арганізавана кіраўніком практыкі ад кафедры ў залежнасці ад абранай базы практыкі. Прадугледжваюцца такія формы, як падрыхтоўка студэнтамі рэфератаў па адпаведнай тэматыцы, напісанне творчых работ, самастойнае наведванне музеяў, прагляд і аналіз кінафільмаў па тэме і інш.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту і іншыя сродкі камунікацыі, індывідуальныя кансультацыі, а таксама ў час правядзення заліку.

Выкладчык-кіраўнік практыкі знаёміць студэнтаў са спецыфікай той ці іншай самастойнай работы і спосабамі яе кантролю падчас арганізацыйнага сходу.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай практыкі студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай практыкі студэнтаў накіравана на замацаванне і паглыбленне тэарэтычных ведаў, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па адпаведных профільных дысцыплінах.

Да эфектыўных педагагічных методаў і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, дыялогі, абмен думкамі і інш.).

Для кіравання вучэбнай практыкай і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вынікаў практыкі студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы.

Календарна-тэматычны план праходжання вучэбнай практыкі

Назва практыкі	Курс, семестр	Працягласць практыкі
Археолага-этнаграфічная	I курс, 2 семестр	2 тыдні
Педагагічная (азнаямленчая)	II курс, 3 семестр	1 тыдзень
Музейная (азнаямленчая)	II курс, 4 семестр	1 тыдзень

**Узор тытульнага ліста справаздачы аб праходжанні
вучэбнай практыкі**

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыка-культурнай спадчыны

СПРАВАЗДАЧА

аб праходжанні вучэбнай практыкі

(археолога-этнаграфічнай, педагогічнай азнаямленчай, музейнай азнаямленчай)

студэнта ____ групы
прозвішча, імя, імя па бацьку

кіраўнік ад кафедры
прозвішча, імя, імя па бацьку